Завдання І етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови та літератури
УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА
8 клас

І. Напишіть есе на тему «Незламність – це не відсутність страху, а перемога над ним».

12 балів

ІІ. Літературний бліц.

1. Художній твір – це…
Усний народний епос – це…
3. Жанри народного епосу…
Як називається прихований, глибинний зміст твору чи образу, який потребує розкодування та інтерпретації?

бали

ІІІ. Літературні паралелі. Заповніть таблицю, подаючи порівняльну характеристику героїв (1 завдання на вибір).

Образи Марусі Богуславки (з однойменної думи) та Богдана Хмельницького (з історичної пісні «Чи не той то хміль…»).

Характеристика	**Маруся Богуславка («Маруся Богуславка»)**	**Богдан Хмельницький («Чи не той то хміль…»)**
Соціальний статус		
Вчинок (сюжет)		
Трагізм образу		
Значення для народу		

Образи Володимира Мономаха (автора твору «Повчання дітям») та Анни, доньки Ярослава Мудрого (за твором Раїси Іванченко «Ярославни»).

Характеристика	**Володимир Мономах («Повчання дітям»)**	**Анна Ярославна (Р. Іванченко, «Ярославни»)**
Головна роль		
Основні риси характеру		
Патріотизм		
Погляд на працю та обов'язок		

4 бали

УКРАЇНСЬКА МОВА

І. Редагування (лексичні норми). Запишіть речення, виправляючи лексичні помилки.

Протягом усього навчального року у восьмому класі діє виставка-продаж учнівських малюнків.
Голова журі оголосив слідуючі результати олімпіади з мови.
Ми прийняли участь у змаганнях і зайняли перше місце завдяки вірним рішенням капітана.
Надішліть, будь ласка, свою автобіографію за два тижні до початку конкурсу.

4 бали

ІІ. Поясніть значення поданих фразеологізмів та доберіть до кожного з них антонім (теж фразеологізм).

Співати дифірамби — ... (антонім: ...)
Хоч голки збирай — ... (антонім: ...)
Як кішка з собакою — ... (антонім: ...)

6 балів

ІІІ. Синтаксис та пунктуація. Перепишіть речення, розставте пропущені розділові знаки, підкресліть головні та другорядні члени. Охарактеризуйте речення за його ознаками.

Зачарований красою осіннього лісу хлопець зупинився посеред галявини вдихаючи на повні груди вологе повітря.

8 балів

Усього: 38 балів

Завдання І етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови та літератури
УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА
9 клас

1. Напишіть есе на тему «Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову» (Ліна Костенко).

12 балів

ІІ. Літературний бліц.
Назвіть основні художні напрями.
Назвіть роди української літератури.
Композиція художнього твору – це…
Які знаєте тематичні різновиди лірики?

бали

ІІІ. Літературні паралелі. Заповніть таблицю, подаючи порівняльну характеристику героїв (1 завдання на вибір).

Оксани та Степана (Леся Українка. «Бояриня»).

Характеристика	Оксана	Степан
Рідне середовище		
Головна цінність		
Ставлення до неволі		
Фінал трагедії		

Наталки та Петра (І. Котляревський. «Наталка Полтавка»).

Характеристика	Наталка Полтавка	Петро
Сила характеру		
Ставлення до перешкод		
Соціальна роль		
Готовність до самопожертви		

Князя Ігоря та Ярославни

Характеристика	Князь Ігор	Ярославна (Єфросинія)
Соціальний статус і роль		
Головні риси характеру		
Місце в сюжеті		
Символічне значення		

4 бали

УКРАЇНСЬКА МОВА

І. Редагування (синтаксичні та лексичні норми). Запишіть речення, виправляючи помилки ***(зверніть увагу на складні синтаксичні конструкції та дієприслівникові звороти).***

Читаючи поему «Енеїда», перед нашими очима постає яскравий побут українського козацтва.
Самий кращий твір Григорія Сковороди присвячений темі щастя і праці за покликанням.
Екзаменаційна комісія прийшла до висновку, що більшість дев'ятикласників зацікавлені вивченням стародавньої літератури.
Нам прийшлося відмінити засідання мовного гуртка із-за хвороби вчителя.

4 бали

II. Лексикологія та фразеологія. Поясніть походження та значення фразеологізмів (біблеїзмів та міфологізмів), які часто трапляються в класичній літературі, та доберіть до них сучасні відповідники-синоніми (одним словом чи виразом).
Світильник тіла — ... (Значення: ...)
Сіль землі — ... (Значення: ...)
Каїнова печать — ... (Значення: ...)

6 балів

III. Синтаксис та пунктуація. Перепишіть речення, розставте пропущені розділові знаки, підкресліть головні та другорядні члени. Охарактеризуйте речення за його ознаками. Побудуйте графічну схему конструкції.

Попрощавшись із літом журавлі вже злетіли в небо і осінній вечір оповитий туманом тихо спустився на зажурену землю.

8 балів
Усього: 38 балів

Завдання І етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови та літератури
УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА
10 клас

1. Напишіть есе на тему «Вчинки людини – це її вибір, а не її обставини» (у контексті психологічної драми героїв роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» чи повісті «Кайдашева сім'я»).

12 балів

ІІ. Літературний бліц.

Сам автор зазначив, що у цьому творі художньо відтворено «темні плями народного життя». Назвіть автора і твір.

Хто з письменників виявив потужний талант реаліста, майстра психологічного аналізу, тонко простежив умови й чинники формування людини як особистості?

Про кого з героїв сказано: «Був чоловік, як і всі люде; тепер же десь тебе вкусила шляхетська муха»?

Який твір через сумнозвісний Емський указ 1876 р. зміг надрукувати М. Драгоманов тільки за кордоном – у Женеві в 1880 р. на кошти українських громад?

Назвіть жанри драматичних творів.

5 балів

ІІІ. Літературні паралелі. Заповніть таблицю, подаючи порівняльну характеристику трагедії Чіпки Вареничeнка («Хіба ревуть воли...») та родини Кайдашів («Кайдашева сім'я»).

Критерій порівняння	**Чіпка Вареничeнко («Хіба ревуть воли...»)**	**Родина Кайдашів («Кайдашева сім'я»)**
Головний конфлікт		
Причини катастрофи		
Еволюція героїв		
Роль оточення		
Фінал твору		

5 балів

УКРАЇНСЬКА МОВА

І. Редагування (морфологічні та лексичні норми). Запишіть словосполучення та речення, виправляючи лексичні помилки.

1. Два видатних професора, самий досвідчений лікар, завідуючий кафедри.
2. Повернувшись додому пізно ввечері, хлопцеві не спалося через перевтому.
3. Ювілейні заходи по відзначенню пам'яті поета відбудуться в травні місяці.
4. На наступній неділі ми підготуємо звітний доклад про творчість Лесі Українки.

4 бали

ІІ. Орфографічний практикум. Утворіть від поданих іменників прикметники і запишіть їх. Поясніть орфограму в утворених словах.

Бахмач, Калуш, Омельник, Волноваха, Запоріжжя, Клуж, Овруч, Камчатка, Сиваш, Чукотка, Збараж, Прага.

7 балів

ІІІ. Синтаксис та пунктуація. Перепишіть речення, розставте пропущені розділові знаки, підкресліть головні та другорядні члени. Охарактеризуйте речення за його ознаками. Побудуйте графічну схему конструкції.

Стомлений тривалою блуканиною між високих хлібів ліричний герой новели приліг під старою яблунею і заплющивши очі слухав як безмежний степ дихає літньою прохолодою настояною на пахощах чебрецю. **7 балів**

Усього: 40 балів

2026

Завдання І етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови та літератури
УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА
11 клас

1. Напишіть есе на тему «У чому полягає справжня внутрішня свобода людини за умов зовнішніх обмежень?»

12 балів

ІІ. Літературний бліц.

1. Назвіть дві протилежні сили, які змагаються в душі головного героя новели М. Хвильового «Я (Романтика)».

2. Яка наймудріша пора у вірші «Вчись у природи творчого спокою…»?

3. Назвіть естетичну концепцію неокласиків, сформульовану М. Рильським.

4. Із життям якого письменника пов'язані такі асоціації: Романівка, родина Лисенка, Лук'янівська тюрма?

5. Для ліричного героя М. Рильського *солодкий світ* з однойменної поезії – це…

5 балів

ІІІ. Літературні паралелі. Заповніть таблицю, подаючи порівняльну характеристику Я і доктора Тагабата (М. Хвильовий. «Я (Романтика»).

Критерій порівняння	Головний герой – Я	Доктор Тагабат
Головна ознака душевного стану		
Внутрішній світ		
Символічне значення		.
Ставлення до Матері		
Фінал розвитку		

5 балів

УКРАЇНСЬКА МОВА

І. Лексико-стилістичне редагування та культура мовлення. Знайдіть, виправте та класифікуйте помилки в реченнях (обґрунтуйте свої виправлення).

1. Згідно наказу директора школи, одинадцятикласники звільнені від підсумкових заліків по сімейним обставинам.

2. Воєнний квиток видається під розписку особисто в руки, причому цей документ являється дійсним протягом п'яти років.

4 бали

ІІ. Орфографічний практикум. Запишіть слова відповідно до чинного правопису, розкриваючи дужки.

Пів(аркуша), (тьмяно)жовтий, Свят(вечір), (віце)адмірал, (прем'єр)міністр, (контр)атака, (пан)американський, (суспільно)необхідний, (жовто)гарячий, (військово)морський, (кисло)молочний, (кримсько)татарський.

6 балів

ІІІ. Синтаксис та пунктуація. Перепишіть речення, розставте пропущені розділові знаки, підкресліть головні та другорядні члени. Охарактеризуйте речення за його ознаками. Побудуйте графічну схему конструкції.

Коли потяг нарешті рушив і за вікном попливли сірі привокзальні будівлі Григорій відчув як залізна завіса минулого починає падати хоча десь глибоко в душі ще ятрився невимоний біль від пережитої втрати.

8 балів

Усього: 40 балів